

Stimulerende for havforskerne å ha fiskernes kritiske øyne på seg

Samtale med Havforskningsinstituttets nye leder

HANS HILLE SCHJELDERUP

Havforskningsinstituttet legger ikke om kursen når jeg nå overtar roret, avtroppende og påtroppende direktør er stort sett enige om retningslinjene, sier Odd Nakken til Fiskaren. Dessuten vil jeg gjøre det jeg kan for å bevare den gode ånden og det trivelige miljøet som vi har her på instituttet. Vi kan ikke konkurrere på lønn med oljevirk-somhet og havbruk, vi konkurrerer på trivsel og anledning til å gå helt og fullt inn for det man er interessert i. Vi driver forskning, og skal arbeidet gi resultater, må folkene være interessert og arbeide med lyst. De må være nyfikne, de må ha trang til å vite hvordan det egentlig henger sammen. Det er interessen som driver verket!

Den viktigste oppgaven

Hvor går så kursen?
Kursen går mot det store målet å finne ut hvor store de forskjellige bestandene er, og hvor hardt vi kan beskatte dem uten å forstyrre det naturlige samspillet mellom de ulike artene i havet. På grunnlag av det vi kommer fram til, gir vi råd til myndighetene og fiskerierne. For meg har det alltid vært en stimulans, en utfordring, at alt vi gjør blir vaktet med argusøyne. Det inspirerer til å yte alt man evner.

Båtene må seile!

De siste 10 årene har det vært en veldig utvikling i overvåking av bestandene. Vi har fått bedre utstyr, og vi har fått midler nok til å utnytte båtene våre. Nå tales det om nedskjæringer på alle felt, men jeg håper det ikke vil ramme toktvirksomheten. Vi driver havforskning og for oss er det helt avgjørende å være på havet. Det er de opplysningene som båtene kommer hjem med, som er grunnlaget for arbeidet her i huset.

Langt fram

Det er dette som kalles flerbestandsforskning?

Akkurat. Vi må registrere bestandene, observere hvordan de varierer og hvordan de påvirker hverandre. Nå vokser torske- og sildeb Bestandene, og reke- og loddebestandene går tilbake. Men jeg vil understreke at det er langt fra det å vite hvordan det virker, til å kunne ha en begrunnet mening om hvor sterkt vi kan utnytte de forskjellige bestandene. Det hele må bygges opp med miljøundersøkelser fra grunnen av.

I den neste tiårsperioden blir dette den viktigste oppgaven. Men den må ikke gå ut over det løpende arbeidet.

Uenighet

Det hender det er uenighet om overvåkingsresultatene. Vi kan nevne makrell og lodde.

Vel, men det er uenighet mellom forskerne også. I makrellsaken hadde vi støtte av kystfiskerne, men ringnotfiskerne var skeptiske.

Er der to bestander?
Det er to forskjellige gytsteder og to forskjellige gytetider, og det må vi ta hensyn til.

Nå er det lodden det gjelder. Fiskerne i Finnmark mener at det ikke må fiskes en lodde mer, men ringnotfiskerne som har

funnet store stimer, mener at fisket kan fortsette.

Samarbeid med universitetene

Det virker som om opp-gavene vokser jo mer dere arbeider med dem.

Ja, det er alltid slik, jo mer man vet om en sak, jo mer har man å spørre om. Vi ser så mange spørsmål at vi umulig kan svare på dem alle, derfor er vi takknemlig for det gode samarbeidet vi har med universitetene, og med industrien. Spesielt har vi nært samarbeid med Fiskeribiologisk institutt som er vår samboer.

Professor Ola Dragesund sa en gang at det var et stort gode for studentene at Havforsknin-gens folk hjalp til i undervisningen.

Takknemligheten er gjensidig, studenter som tar hovedoppgaven, gjør meget verdifullt arbeid for oss.

Politikernes sak

For tiden strides det om lak-sen, regjeringen vil forby fisket med drivgarn.

Vi har ingen offisiell tilknytning til vill-laksen, den styres av Miljøverndepartementet gjennom Direktoratet for naturforvaltning. Det er enighet om at fisket må begrenses, spørsmålet er hvordan? Nå har regjeringen tatt en politisk avgjørelse. All fordeling er faglige og politiske spørsmål. Vi har det samme forholdet i spørsmålet om hvor det skal være tillatt å bruke snurrevad. Vår oppgave er å finne ut hvor store bestandene er, og gi råd om hvor mye som bør fiskes, hvem som skal fiske og hvordan det skal fiskes, er det politikere som bestemmer.

De fleste velger akvakultur

Men akvakultur ligger på vårt bord. Her driver vi forskning og forsøker å støtte opp om den nye næringen. For tiden er det havbruk de fleste studentene tar sikte på. Næringen spør etter fagfolk, det gjør forresten oljevirk-somheten også, endel forskere er gått over til «Olje». På begge disse feltene betales det bedre enn i staten, men som jeg sa i sted, forskning er arbeid som man gjør av interesse.

Flere forskere

I den tradisjonelle havforskningen er det for tiden ikke store muligheter for kandidatene, det opprettes ikke nye stillinger og ledige stillinger blir det bare når noen slutter. Vi dekker hele feltet, men vi skulle gjerne hatt flere folk på overvåking av bestandene. Nå arbeider vi på spreng med de etablerte systemene og må oversikter ferdig til bestemte frister. Vi arbeider under tidspress. Vi burde ha bedre anledning til å forbedre det verktøyet vi trenger for å komme videre. Vi trenger flere modeller.

Langt fremme - på noen felt

Hvordan ligger norsk havforskning an internasjonalt

Ser vi på forskningen i hele dens bredde, har vi ikke så mye å skryte av, det er de store nasjonene som har anledning til å dekke hele feltet. Men ser vi på bestandsovervåking og metodikk, ligger vi langt fremme. På

felt med direkte næringsmessig tilknytning, ligger vi helt i teten.

Det samme gjelder havbruk, vi er kommet svært langt med laksefisk, er kommet i gang med torsk og kan når som helst lykkes med kveite også. Vi dekker ikke hele feltet, men ligger langt fremme på de feltene som har betydning for oss.

Øst og vest møtes i Barentshavet

Er forskningen internasjonal?

Ja, det må man si. Vi har et nært og godt samarbeid med Havforskningsinstituttet PINRO i Murmansk. Vi har felles tokt, og flere ganger for året kommer vi sammen og diskuterer resultatene. En til to ganger for året kommer ledelsen for de to institusjonene sammen. Vi har godt samarbeid med havforskningsinstituttene i Reykjavik og Tors-havn. Vi kjenner folkene og har god kontakt. Vi har også samarbeid med havforskningsinstituttet i Aberdeen, spesielt når det gjelder metodikk.

I Barentshavet har vi eget forskningsprosjekt. Dette havet har alltid vært viktig for Norge, det er oppdrettsområdet for de bestandene som i mer enn 1000 år har vært avgjørende for oss, nemlig torsk og sild.

I Nordsjøen er vi med på et forskningsprosjekt. Nordsjøen, Norskehavet og kysten har også stor betydning. Gytingen foregår

Den nyutnevnte havforskningsdirektøren Odd Nakken.

ved kysten og oppveksten i havet i nord.

Vi har et godt samarbeid med Det internasjonale havforskningsrådet ICES. Mange av våre folk er med i de forskjellige arbeidsgruppene.

Den nye jobben

Hvordan er det å gå fra det å forske til det å administrere?

Jeg søkte stillingen og vet

hva jeg går til. Etter å ha arbeidet på mange forskjellige områder, har jeg nå lyst til dette. Nå skal jeg administrere og forsøke å bevare det gode miljøet, forsøke å styre slik at det inspirerer. Jeg håper jeg skal klare å administrere meg selv og jobben så godt at jeg får tid til å følge med, så jeg til enhver tid kan være orientert om utviklingen. Jeg får ikke forske selv, men vil følge forskernes arbeid.

Omfattende overvåking av fiskefelt i nord i vinter

I forbindelse med overvåking av fiskefelt er det fra 1. januar til 15. april d.å. gjennomført tokt i følgende områder med følgende fartøy:

Reketråleren M/S «Crystal» har fra 2.1. til 8.1. d.å. vært på tokt i verneonen ved Svalbard. Det ble benyttet reketrål. Toktet ble en del hindret av is. Resultatene ga ikke grunnlag for endring av grensene for stengte rekefelt.

Videre har reketråleren M/S «Crystal» vært på tokt i Barentshavet (Bjørnøya - Hopen til Mehamnleira) fra 23.1. til 3.2. d.å. Reketrål ble benyttet. To områder med drivverdige rekeforekomster og akseptabel innblanding av undermåls torsk og hyse ble funnet. Et omkring N 75 Ø 30 (Hopen). Det andre i avsperrt område nordøst for Thor Iversen-banken. Sistnevnte område ble åpnet for rekefiske. På rekefeltet ved N 75 Ø 30 kom fisket i gang med brukbare rekefangster. I de øvrige stengte områder som ble undersøkt var det for stor innblanding av undermåls torsk og hyse med små rekeforekomster.

Reketråleren M/S «Tromsøybuen» har fra 19.2. til 18.3. d.å. vært på tokt på rekefeltet omkring N 75 Ø 30. Det ble brukt reketrål. Rekefangster opptil 500 kg pr. tråltime. Akseptabel innblanding av undermåls torsk og hyse. Rekeflåten i arbeid i dette området.

Reketråleren M/S «Rosvik» har vært på tokt fra 4.4. til 14.4. d.å. og kartlagt innblanding av fisk og reke på rekefeltene fra Mehamnleira til Hopen. Det ble benyttet reketrål. Rekefangster ved

Hopen opptil 400 kg pr. tråltime. Her var innblanding av undermåls torsk og hyse akseptabel. I resten av området som ble undersøkt var det svært små rekeforekomster og for stor innblanding av undermåls torsk og hyse. Resultatene fra toktet ga ikke grunnlag for endring av grensene for stengte felt.

På fjord- og kystrekefelt er følgende områder undersøkt: Varanger, Tana, Laksefjord og Porsanger. Et område i Varanger kunne 19. mars d.å. åpnes for utvidet forsøksfiske med 70 mm maskers skillenett i reketrål. Senere er dette området blitt utvidet.

Det er utført en rekke tokt i Vest-Finnmark og Troms. Et område i Lyngen, og et i Vengsøyfjord og Kaldfjord er blitt åpnet for utvidet forsøks-

fiske med 70 mm maskers skillenett i reketrål. Ellers har det vært grunnlag for en del mindre reguleringer av grensene for stengte områder.

I Nordland er det utført tokt fra Sør-Helgeland til grensen mot Troms. I disse områdene har det ikke vært grunnlag for endring av grensene for stengte områder.

Det er gjennomført tokt med torsketrålere utenfor Nordland, Troms og Finnmark. Uakseptabel innblanding av undermåls torsk og hyse er ikke funnet.

En er også kommet i gang med tokt med snurrevadfartøy. Heller ikke her er uakseptabel innblanding av undermåls torsk og hyse registrert.

Nærmere opplysninger om resultatene kan fås ved henvendelse til overvåkingsstasjonen for fiskefelt i Tromsø.

Oppdrettssøknader fra Nord-Trøndelag først i køen

TRONDHEIM: Fiskeriminister Eivind Reiten går inn for at nye søknader om matfiskoppdrett av laks og ørret fra Nord-Trøndelag skal behandles før søknader fra resten av landet. Hensikten er å hjelpe oppdretterne i fylket som er rammet av fiskeesykdommen furunkulose.

Tildelingen av de 150 nye konsesjonene på landsbasis, som ble utlyst i fjor sommer, skal etter planen være klar i begynnelsen av mai. Søknadene er nå til be-

handling i forskjellige instanser og i et notat ber fiskeriminister om å prioritere søknader fra Nord-Trøndelag først. Dette skal være en midlertidig løsning for de 29 sykdomsrammede anleggene i fylket, heter det i notatet. Disse oppdretterne er pålagt å slakte all fisk innen 1. juni. Myndighetene forutsetter at anlegg som får ny konsesjon skal kunne starte driften i vår. Konsesjonene vil bli utdelt fortløpende, etter hvert som de blir ferdig behandlet. (NTB)